

1973

FM/3 971

1885:1

AZ OLVASÓ FIGYELMÉBE!

FELVÉTELEINKNÉL A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMBAN TALÁLT HIÁNYOSSÁGOKAT AZ ALÁBBLIAK SZERINT JELÖLTÜK

AZ EREDETI NEHEZEN OLVASHATÓ. A NYOMÁS ELMOSÓDOTT, A HÁT-OLDAL NYOMÁSA ÁTÜT. AZ OLDALT RESTAURÁLTÁK, EZÉRT A SZÖVEG HALVÁNYABB. AZ EREDETI SÉRÜLÉSE MIATT A SZÖVEG HIÁNYOS

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUMON TINTÁVAL V. GRAFITTAL ALÁHUZÁSOK, BEJEGYZÉSEK, FOLTOK TALÁLHATÓK

A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM SZINES

AZ EZT KÖVETŐ FELVÉTELEN RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÁST ADUNK A FÉNYKÉPEZETT DOKUMENTUM TARTALMÁRÓL, A HIÁNYOKRÓL ÉS AZ ABBAN ELŐFORDULÓ CSONKASÁGOKRÓL, SÉRÜLÉSEKRŐL

SZENTESI LAP

1885. (15.évf.). jan. 3-dec. 25. 1-52.szám. Teljes.

Csonka: 3sz. 3-4.lap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egy évre	—	—	4 forint
Félévre	—	—	2 forint
Negyedévre	—	—	1 forint

SZERKESZTŐSÉG:

Kuruczpart utca 31-ik szám, hova a lap
szellemi részét illető közlemények s pénz-
tárgyak eljuttathatók.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU HETI KÖZLÖNY.

HIBETÁJÉKOZTATÁS

a lap határ (4-ik) oldala 40 helyre van
beosztva, egy hely ára belföldi díj nélkül
20 kr. — Belföldi díj minden kiutazással
külön 30 kr.

NYILVÁRTÁS

minden egyes sor közlése 30 kr.

Bérmontellon levelek csak ismert korszak
től fogadtak el.

Megjelen minden szombaton.

Felolvas szerkesztő és kiadó tulajdonos:
SIMA FERENC.

Egyes szám ára 8 krajczár.

Előfizetési felhívás

SZENTESI LAP

1885. évi
XV. ÉVFOLYAMÁNAK
I. negyedére.

Előfizetési ár:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

A kiadóhivatal.

1885.

A beállott új év küszöbén újuló remény és újuló erővel nézünk feladatunk elé és fogjuk fel a küzdelem fegyverét, melyet a múlt évben hol siker, hol sikertelenül hordoztunk.

Közéleti szempontból, mint erre lapunk múlt számának évről cikkében rámutattunk: a múlt év a munka, az alkotás és eredmény éve volt. — Csak a legfeljebb ember tagadhatja meg Szentestől a haladást. Kivált az utóbbi évek, sorról sorra oly alkotásokat mutatnak fel, melyek csak egy oly városnál tapasztalhatók, mely éri a múltban elkövetett nagy mulasztásokat, s a korszellem-től áthatott fölfogás és érület hatványozott erővel igyekszik leküzdeni minden akadályt, mi városunkat nemcsak elnevezés; de köz-helyzeténél, rendezett állapotánál fogva is a városok sorába emeli.

Amidőn azonban örömmel konstatáljuk, hogy a múlt év nagy és korszakot alkotó nyomokat hagyott fen a civilizáció nevében kifejtett küzdelemnek eredményeül; ennek dacára, is el kellene szomorodnunk, ha az elért eredményekkel szemben, arra mutatunk, hogy: mit ér mind az az alkotás, amit tettünk; ha még mindig nem bírtuk keresztül vinni, amire Szentestnek legnagyobb szükség van, ami Szentest anyagilag boldogíthatja: a vasutat? — De e miatt ma már nincs okunk elszomorodni; mert bár, két ízben szerződésről voltunk biztosítva a vasút kiépítése iránt, mind a mellett, oly közel még nem állunk a vasúthoz, mint ma vagyunk. — Ez már meg lesz; ha magunk kötelességét mulasztanánk is; mert ez a dolog már ránk nőtt és nagy eseményeknek kellene közebe jönni, hogy a beállott új év anélkül folyjon le fejtünk felett, hogy vasutunk legyen.

Az 1885-ik év ezt meghozza. S mert ez iránt biztos reménnyel vagyunk, éppen azért boldog előérzettel nézünk ez év elé, mely Szentest életében a legnagyobb forduló pontot fogja képezni. Mert ne higgye senki, hogy ha bár már előbb is állhatnánk pár lépéssel a vasút építést illetőleg, hogy e miatt Szentest ügye ma csak távol is rosszabbul áll, mint állna akkor, ha a járnagyunkszólóknak megyeikkel együtt kezdtük volna meg az építést: éppen nem. S hogy nem, erre nézve csak arra hivatkozunk, hogy 1881. márc. 7-én, a magyar vasúti bankkal kötött szerződést, mely szerint Szentestnek 600 ezer ftba került volna a vasút és pedig úgy, hogy ezen befektetett 600 ezer ftal szemben, 850 ezer ft. elsőbbségi részvénye állt volna a banknak: örömmel, hosszánával fogadtuk. — Négy évvel ezelőtt egy ily szerződés mellett is lelkesültséggel mentünk volna a vasút építésbe bele; mert a situáció akkor olyanok voltak, hogy csakis ily óriási áldozat mellett érhetjük el, hogy vasutunk legyen; ma ezt az összeget meg nem szavaznánk. Ma a „Gerstl és Filipp“ cégnek sokkal előnyösebb ajánlatot terhesnek találjuk s méltán, mert ma már nem kell 6—700 ezer ft-ról beszélni. Miért? Mert a helyzet változott, változott azzal, hogy Kunszentmártonig a szomszéd érdekelttség a maga erején építi a vasutat és akkor ennek költségéhez nekünk is hozzá kellett volna járulnunk. Ma már erre szükségünk sincs nekünk csak annyit kell áldoznunk, amennyibe a mi vasutunk kerül. Sőt annyit sem; mert az által, hogy közben az osztrák-magyar ál-

lamvaspálya társulattal szerződést kötöttünk a szentes-félegyházi vasút építése iránt, s ezen szerződés a kormány által államvasut politikai érdekekre való hivatkozással elutasított, a kormány a mi vasutunk építésének szükségét állami érdekeknek is deklarálta és Szentest azon helyzetbe hozta, hogy jogosan hivatkozhatik az állami segítségre.

És ma ott állunk, hogy az állammal szemben táplálható jogos kérésünk mellett, a négy év előtti szerződéssel szemben, felnyílik a vasutunk. Szóval, ha készt is ez az ügy; de e várakozásunknak meg van már eddig is a maga nagy és eldisputálhatlan eredménye.

A vasút ügyünk tehát úgy fejlődött, hogy itt panaszra éppen nincs jogos okunk és ha most már mulasztás nem történik, az ez évi terményünket már szállíthatjuk és szállítunk kell saját vasutunkon.

Ez a kérésünk a vasútra nézve; de ebben az évben még más nagy teendő is vár városunkra. És ez a **városháza építése**. Ez az ügy szintén olyan, hogy mennél többször gondolunk arra a nyomorúságos, mondhatni szégyenteljes állapotra, melyben városunk helyi dolgában szenved, valóban annál élénkebben érezzük egy városháza építésének szükségét; annál inkább látjuk, hogy ez az állapot tarthatlan.

Ezen év munka programjának legyen tehát egyik főpontja a városháza építése is, s ha itt is eredményt produkálunk, mert produkálhatunk, ha komolyan akarjuk, hogy legyen!

A vasut és városháza legyen tehát városunk ez év közéleti küzdelmének egyedüli célja, s mert erős alapot nem ismer akadályt: két nagy cél el lesz érve és az 1885. évi Szentest történelmének igazán korszakot alkotó éve lesz.

Legyen!

— **Vagyonosodási állapotunkra** a szentesi kir. bírószék telekkönyvi osztályától nyert adatokat az előző években már közöltük, — ezen adatokat a múlt évi illetőleg szintén megkapunk s ezek szerint: Szentes, Tócs, Fábán-Szabó, Mindszent és Szegvár községek területén a következő forgalom volt.

a) előző évi	998,466 ft 06 kr.
b) végrehajtás úján	36,831 ft 70 "
c) halál eset következtében	1,241,633 ft 05 "
Összesen	2,316,930 ft 81 kr.
a) bekebelezés által	327,009 ft 74 kr.
b) igazolt előjegyzés	10,563 " 04 "
c) végrehajtás által	11,094 " 38 "
d) előjegyzés	25,678 " 67 "
e) hagyaték átadás folytán	11,567 ft 96 kr.
Összesen	385,913 ft 84 kr.

Ezzel szemben a kitáblázott terhek összege: 524,023 ft 15 kr. Végrehajtási jog: 12,753 ft 01 " Teher átruházás: 2,754 ft 74 "

Az egész forgalmi érték tehát 3,252,340 ft 55 kr. Ha már most ezen eredmény főösszegeit az előző két évi eredményekkel összehasonlítjuk: 1. or bekebelezett terhek 1882

éven	300,513 ft 11 kr.
"	1883. 652,224 ft 60 "
"	1884. 385,913 ft 84 "

a 3 évi forgalom összesen 1,338,651 ft 55 " ebből az átlagos évi teher 446,217 ft 18 kr. a mely átlagnál az 82. és 84. év kedvezőbb eredményeket mutatnak, — míg az 1883-ik év sokkal kedvezőtlenebbet.

2. or kitáblázott terhek 1882

éven	215,146 ft 07 kr.
"	1883. 377,970 " 90 "
"	1884. 524,028 " 15 "

a 3 évi forgalom összesen 1,117,145 " 12 " ebből az átlagos évi javulás 373,048 " 37 " a mely átlagnál a legkedvezőbb eredményt a múlt év mutatja, amely évben 164,979 ft 78 krral több teher lett kitáblázva mint az évi átlag s 138,114 ft 31 krral szintén több, mint az az évi bekebelezett terhek összege, — ez után következik 1882 év, a mi kor kevesebb törlöttet ugyan az évi átlagnál 143,902 ft 30 krral, de azért az évi teher szaporulat 85367 ft 4 kr. volt, akkor midőn az 1883 év az évi átlagnál 18,922 ft 53 krral jobb, de viszont az évi teher szaporulat 274,253 ft 70 krral több volt.

Ha ezen adatokból már most összehasonlítjuk a három évet, aránylag legkedvezőbbnek tűnik az 1884. év, a mi 138,114 ft 31 krral fogott a bekebelezett adósságok összege, — utána következik az 1882-ik év, a mi 85,367 ft 4 krral szaporodott, — legkedvezőtlenebb volt az 1883 évi eredmény, a mi 274,253 ft 70 krral szaporodott. Annak dacára, hogy a múlt év eredményét ezen összehasonlítás szerint legkedvezőbbnek mondhatjuk,

— ha mégis általában azt tekintjük, hogy mi volt a bekebelezett terhek összege 1882. évben és mi az 1884 évben? úgy az 1882 év kedvezőbbnek mondható, mert ezen év végén a bekebelezett terhek összege 136,139 ft 39 krral kevesebb volt, az 1884. év végén bekebelezve lévő adósságoknál.

Városi közgyűlésből.

A városi képviselő testület decz. 29-én tartó 1884-ik évben utolsó közgyűlést. Egypár, csak kevés jelentékeny ügy került tárgyalás alá; de azért — talán a hosszán tartó ülések idő okozta keserűség miatt — heves viták támadtak, úgy hogy nagyon szükséges volt a polgármester higgadt mérlegelése, mely eddigi előkötésekkel szemben minden alkalommal, kellő pillanatban és tapintatosan nyilvánult.

Első tárgya volt a közgyűlésnek a virilisi névjegyzék összeállítására küldött küldöttség jelentése, melyvel városunk legtöbb adót fizetőinek kimutatását a közgyűlés elé terjeszté. Ezen tárgynál élénk vita keletkezett, mert többen folyamodtak a küldöttség eljárásával szemben a közgyűléshez az iránt, hogy a virilisi névjegyzékbe vétsenek fel. Kristó Nagy István és Szedes János folyamodókkal szemben azon álláspontot foglalták el, hogy amennyiben a virilisi névjegyzék összeállítását közhírszerzés mellett, nyilvános ülésben történt, hol mindenkinek joga volt fel szólalni a felvétel iránt, ha akart, annál fogva ezen későn jött folyamodások figyelembe ne vétsenek.

Ezzel szemben Burján Lajos városi ügyész, Fekete Márton és Sima Ferenc a folyamodások érdemleges tárgyalása iránt szólaltak fel, amennyiben a küldöttség a törvény szerint nem végérvényesen állítja össze a virilisi névjegyzéket, mert ez a közgyűlés joga.

Ezen éles szóváltásra alkalmat nyújtott vita végre oda dőlt el, hogy a képviselőtestület nagy többségben érdemleges tárgyalás alá vette a kérvényeket, melyek következtében Lakos Imre megyei aljegyzőnek ügyvédi oklevele alapján, valamint Szalay József nyugalmazott néptanítónak adaja kétszeresen számítottánál, felvették a virilisek névjegyzékébe, Pálos Ferenc kérelme azonban nem vétetett figyelembe, mert ez nem volt kellőleg felszerelve; Tanács József kérelmének pedig azon okon nem adott hely, mert a várossal való szerződéses viszonya még nem telt le.

Második tárgya volt a városi tanácsnak előterjesztése a piaci helypénzszedése nézve. A városi és piaci helypénzszedési jog ugyanis a múlt évben csak egy évre adatott ki, amennyiben elhatározták, hogy jövőre nemcsak a vidékiek, hanem a helybeliek is fizetik a helypénzt. A városi képviselő testület tehát azon reményben volt ezelőtt egy évvel, hogy a piaci helypénzszedés általánosítására vonatkozó ezen határozat egy év leforgása alatt a megyei és minisztériummal egyformán keresztül megy, ez azonban még mindez ideig nem történt meg s így a tanács javaslata az, hogy a város mindaddig ne adja hasznosbérbe a piaci helypénzszedést, míg a minisztériumtól jóvá nem hagyott a városi képviselő testületnek azon határozata, mely szerint a helybeliek is fizessék az árulási díjat, ez ideig, mely legfeljebb 3 hónap alatt meg fog történni, a város házilag, megbízottai által kezeltesse a helypénzszedést oly képpen, hogy a megbízottak a beszedett díjak 10%-át kapják jutalomul. A közgyűlés a tanács ezen határozatát egyhangúlag elfogadta.

Következett a gazdasági szakosztálynak javaslata egy éves bika borjúnak a város részére leendő vásárlása tárgyában. A szakosztály ugyanis részben azért, hogy a város az alsó és felső csordánál szükséges bikákat ne legyen kénytelen nagy áron más vidéken vásárolni be, részben pedig városunk marhatenyésztésének emelése előjából javasolja a közgyűlésnek, hogy a város részére egy éves bika borjú vásároltassanak s ezeket a város nevelje fel, s ezen vásárlások évenként kétszer, a tél és tavaszi vásárokon történvén, borjú kiállításal kössenek egybe és pedig úgy, hogy a kiállításnál legszebb három borjúnak tulajdonosa jutalmazzassék és pedig: az első egy tíz ftos, a második egy öt ftos arannyal, a harmadik pedig két ftos ezüst tallérral; a jutalmakat a polgármester előkötlete mellett a gazdasági szakosztály osztja ki, ily jutalomban azonban csakis helybeli tenyésztők részesülhetnek.

Utolsó tárgya volt Rambovasky József vendég-lőnek bejelentése, mely szerint tudatja a várossal, hogy a nagyvendég épületnek az ő lakostályaú szolgáltató egy részét bört helyiségnek kiadta. Rambovasky József ezen kérvényében több képviselő szerződésesegést és a város ellen elkövetett erőszakoskodást, indítványba hozott, hogy Rambovasky kinyak tiltassék meg a kérdéses helyiségnek bérbe adása, s amennyiben már az ajtó is kivágott, ennek berakítása azonnali rendeltessék el. Ezen, a többség által helyeselt látáson, Kristó Nagy István, Balázsovits Norbert, Kálmán Mihály és Kátai Pál András részéről egész erővel támogatott indítvány nyílt szemben Szedes János, Fekete Márton és Burján Lajos emelték szót és javasolták, hogy a közgyűlés vegye a bejelentést tudomásul, jelezte, hogy Rambovasky kiváló érdemei vannak a nagyvendég építése és rendezése körül, amennyiben ott minden szeg Rambovasky alkotásúul tekintendő és mivel a város egyáltalában nem szenved az által egy állér kárt sem, ha Rambovasky ezen épületrezt előnyösebben értékesíti, sőt inkább emelkedni fog az épület értéke s a börtlet letételével annál nagyobb hasznosbérbe lehet a városnak kiadása.

Ezen két indítvány fölött másfél óráig tartó élénk vita fejlődött ki, melynek vége az lett, hogy elfogadták Sima Ferenc azon indítványát, hogy amennyiben a Rambovasky és Szentest városa között fennálló szerződés idevonatkozó pontja csak annyit mond, hogy Rambovasky köteles az általa leltár szerinti épületeket a börtlet letételével olyan karban visszaadni, mint a milyenben azt át vette és éppen nincs szabályozva, hogy Rambovasky miként értékesítheti az épületeket, ennél fogva nagyon kérdéses, hogy Rambovaskynak nincs-e joga a nagyvendégnek saját lakásán szolgáltató részét az ő belátása szerint értékesíteni, tehát, nehegy a város az ügy alapos megvizsgálása előtt erre alkalmat adható határozatot hozzon, mielőtt a közgyűlés ezen ügyben határozna, hallgassa meg a jogügyi és gazdasági szakosztály véleményét.

Ezzel a közgyűlés délután 1 órakor véget ért.

Megyei közgyűlésből.

Csongrád megye törvényhatósági bizottságának 1884. évi dec. 30-án tartott közgyűlése, kevésbé látogatott volt a bizottsági tagok részéről, különösen a vidékről alig néhány b. tag volt jelen. A főispán akadályoztatása folytán ezen közgyűlésen az alispán elnököl a lapunk múlt számában közölt tárgyszorozatba felvett ügyek a következők elintézését nyerték:

A jáskun területén vagyonának hova fordításáról kötött egyességet, mely a belügyministerium részéről jóváhagyás végett lett leküldve, — jóvá hagyta a megye közönsége azon indokból, mert ezen egyezményhez az elsősorban érdekelt Dorozsma város hozzájárult.

Ezután felolvastattak a kincstár részére termelt dohány bevételek alkalmazandó közigazgatási bizottság kiadása iránt intézett belügyministeri rendelet, a melyből említésre méltó, hogy jövőben oly törvényhatósági bizottsági tagokat enged alkalmaztatni, 3 ft. napi díj mellett, a kik azon bevéltási területbe, bevéltás végett dohányt nem mutatnak be.

Ezzel kapcsolatban az alispán bejelentette, hogy a bevéltási határokat a megye területén már kihirdette. Az alispán jelentését helyeslő tudomásul vette a közgyűlést s közigazgatási bizottságot: a csanyai bevéltó hivatalhoz Pirok István, a szegedi bevéltó hivatalhoz Varjassy István, a csongrádi bevéltó hivatalhoz Krepalek Ferenc bizottsági tagok választottak meg.

Több megyebeli községnél, a melyek gyámpénztárak kezelésére engedélyt nyertek és így külön gyámpénztárak van, — az 1883 évi mérlesek kimutatott kamat hátralékok behajtására a belügyminister jelentést küldött. Ezen községek nézve leérkezett ministeri rendeletük külön-külön lettek felvéve s határozattal ellátva, — mi azonban, amennyiben a határozatok minden község nézve ugyanazok, együtt említjük meg: hogy Mindszent község 1299 ft 33 kr. Tápé község 30 ft 17 kr. Kistelek község 62 ft 09 kr. kamat hátralékok behajtására utasítva lettek azon kötelezettséggel, hogy eljárásuk eredményéről a legközelebbi közgyűlésre jelentést tegyenek. — Ehhez hasonló elintézés nyert a megyei gyámpénztárnál 1883. év végén fennmaradt 479 ft 09 kr. kamat hátralék behajtása iránt kiadott belügyministeri rendelet — azon külsőséggel, hogy itt a megyei árvaszék lett felhíva, a notárius még hátralékban lévő kamatok behajtása és jelentés tétel iránt.

A község jegyzői szigorlat tárgyai és megválasztási módja, nemkülönben a vizsgálati bizottságok szervezése tárgyában kibocsátott belügyministeri rendelet utasítása szerint, ezen bizottsághoz a törvényhatóság részéről Kiss Zsigmond és Hoffar Antal bizottsági tagok választottak meg. — s az alispán azon jelentését — hogy a megyebeli község jegyzői kar, saját kebeléből rendes tagokká: Ónodi Lajos szentesi főjegyzőt és Varjassy István horgosi jegyzőt — póttágnak: Szakál Mihály szentesi aljegyzőt választotta meg a szigorlati bizottsághoz, — a törvényhatósági bizottság tudomásul vette. — Az így kiegészített szigorlati bizottság tagjai tehát: a megyei alispán, ennek akadályoztatása esetén a megyei főjegyző, továbbá a megyei árvaszéki elnök, ügyész, főszámvivő, a kir. adófelügyelő és az államépítészeti hivatal egy-egy tagja, valamint a törvényhatóság és a jegyző i kar által választott két-két tag.

A megye 1880. évi házi pénztári számadása ellen tett észrevételek megszüntetése tárgyában kiadott belügyministeri rendelet tudomásul vétetett. Ez után vitára adott alkalmat a megye 1885. évi költségvetésének jóváhagyásáról szóló ministeri rendelet, amely szerint tudomásul lett véve ezen költségvetés a mennyiben a megyék háztart. szülő törvény szerinti dotáció által a kiadások fedezve vannak, azonban a másodszámvivő fizetését a tisztii illetmények közül törölte, és ezen fizetés fedezetére a megtakarítandó összegeket jelölte ki; vagy pedig itteni fedezet hiányában, azon korábbi időben kiadott rendeletet obajta alkalmazni, a melyvel ezen tisztii illetmény fedezetére szükséges összeget, a közmunka váltásági pénztárból átutalásának mondotta ki. — Az állandó választmány ezen ministeri rendelettel szemben kimondati javasolta, hogy a m. közönség hivatkozva arra, miszerint egy a háztartásról szóló törvény, mint a minister által jóváhagyott szabályrendelet értelmében a másod számvivő fizetését az állandó illetmények sorába felvenni jogosítva volt, s ezen jogos esakelményét a minister rendeletével megdöntve nem látja; ennél fogva a kérdéses fizetést jövőben is a rendes illetmények között számoltatja el. — Kádár Henrik megyei főszámvivő elfo-

kiadandok.

